ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Název zahraniční akce:	Projektové setkání projektu WEEE článek 17 Free-riders (IMPEL WEEE Article 17 Free-riders Project Meeting)
Pořadatel:	IMPEL
Účastník:	Ing. Martin Zemek, Ph.D., ČIŽP ŘDT, vedoucí OOH, člen řídicí skupiny IMPEL Waste & TFS, vedoucí projektu NCP Mgr. Dávid Matej, ČIŽP ŘDT, OOH, člen skupiny IMPEL Waste & TFS
Místo konání:	Stockholm, Švédsko
Termín konání:	23.–24. 9. 2026

Anotace:

Setkání projektu IMPEL WEEE Article 17 Free-riders Project bylo zaměřeno na problematiku rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR), neplnění povinností výrobci (free-riding) a kontrolu prodejců na dálku (distance sellers) a digitálních platforem. Setkání se zúčastnilo 25 členů projektu, z toho 22 zástupců členských států EU a dále zástupci Spojeného království, Norska a Kosova. Projekt se zaměřuje na spolupráci mezi členskými státy, výměnu informací a správné praxe, harmonizaci implementace požadavků EPR a účinné vymáhání povinností v oblasti elektrických a elektronických zařízení.

Jednání, které se uskutečnilo ve dnech 23.–24. září 2026 ve Swedish Environmental Protection Agency ve Stockholmu, se soustředilo na praktické zkušenosti členských států s kontrolou elektrických a elektronických zařízení (EEE – Electrical and Electronic Equipment) a odpadních elektrických a elektronických zařízení (WEEE – Waste Electrical and Electronic Equipment) v rámci systémů rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR), problematiku zahraničních *distance sellers* a online *marketplace* platforem, využití údajů celních orgánů a možnosti přeshraniční spolupráce. Součástí programu byla prezentace systému EPR ve Švédsku, kolektivního systému El-Kretsen a Evropské komise k připravovanému Circular Economy Act a revizi směrnice WEEE. Představeny byly také německé právní nástroje zaměřené na omezení *free-ridingu* prostřednictvím online tržišť.

Účast přinesla poznatky o aktuálních postupech jednotlivých členských států při identifikaci a kontrole *free-riderů*. Zvláštní přínos měly zkušenosti Německa s právní úpravou online tržišť, která podmiňuje možnost nabízet EEE řádnou registrací výrobce, a informace o připravovaném vývoji evropské legislativy. Součástí druhého dne byla návštěva společnosti Svensk Freonåtervinning.

Podrobný popis průběhu a výsledků cesty:

1. Úvod a strategický rámec setkání

- Účastníci: 25 členů projektu z různých zemí, z toho 22 zástupců členských států EU, dále Spojené království, Norsko a Kosovo
- Model: Fyzické setkání s odbornými prezentacemi, diskusemi a návštěvou zařízení
- Hlavní cíle agendy: Setkání se soustředilo na kontrolní činnost v oblasti EEE/WEEE, problematiku *free-riderů* a *distance sellers*, přístupy k online platformám, výměnu zkušeností členských států a budoucí vývoj evropské legislativy.
- Napříč jednotlivými tematickými bloky se diskuse soustředila zejména na:
    - praktické postupy při identifikaci a kontrole výrobců a *distance sellers*,
    - společné kontrolní aktivity zaměřené na digitální platformy,
    - využití EPR registrů, údajů celních orgánů a informací od kolektivního systému (PRO – Producer Responsibility Organisations),
    - možnosti přenesení části odpovědnosti za EPR na online *marketplace* platformy,
    - německou právní úpravu nabídky EEE prostřednictvím online tržišť,
    - připravovanou revizi směrnice WEEE a Circular Economy Act,
    - harmonizaci postupů a posilování přeshraniční spolupráce mezi členskými státy.

Diskuse potvrdila, že kontrola zahraničních *distance sellers* je obtížná zejména z důvodu omezené identifikovatelnosti prodejců, změn jejich názvů a adres a nedostatečné dostupnosti spolehlivých údajů o množství výrobků uváděných na trh. Významným předpokladem účinnějšího vymáhání je kombinace dat z více zdrojů a užší spolupráce mezi kontrolními orgány, celními orgány, PRO a online platformami.

EEE, WEEE EPR ve Švédsku

Švédští zástupci představili systém EEE/WEEE EPR ve Švédsku. Na trhu působí dva kolektivní systémy, které provádějí vlastní audity a jsou současně kontrolovány ze strany příslušného orgánu. Registrace a reporting jsou podporovány elektronickým portálem s možností následné analýzy vykázaných údajů.

- Kontrolní činnost švédského orgánu zahrnuje *free-ridery*, reporting, PRO a *market surveillance*, včetně oblasti značení výrobků, obalů a jednorázových plastových výrobků. Švédský orgán rovněž vydává autorizace a zpracovává roční plán kontrolní činnosti – Annual WEEE Enforcement Cycle.
- Podle informací z jednání se přibližně 41 pracovníků zabývá problematikou EPR napříč jednotlivými odpadovými toky. Bylo zdůrazněno, že specializované kapacity umožňují systematické zaměření na danou problematiku.
- Přístup k *free-riderům* spočívá nejprve v informování subjektů o jejich povinnostech. Pokud tento postup není účinný, přistupuje se ke kontrolním postupům.
- Ve společném přehledu Švédsko uvedlo 3 178 registrovaných výrobců EEE, 2 FTE (Full-Time Equivalent) pracovníky v oblasti EEE/WEEE *enforcementu*, 108 dokončených kontrol a 50 plánovaných kontrol. Jako hlavní výzva byli uvedeni *distance sellers* ze třetích zemí.

Z pohledu ČR je významné zejména personální a organizační zajištění této agendy ve Švédsku. V podmínkách ČR není možné vyčlenit obdobné specializované kapacity, neboť kontrolní pracovníci ČIŽP vykonávají dozor v celé oblasti odpadového hospodářství.

***Distance sellers* a *free-riders* – společné kontrolní aktivity**

- V rámci projektu byl představen dotazník o 19 otázkách zaměřený na *distance sellers*, do kterého bylo získáno 18 odpovědí.
- Pracovní balíček pro rok 2026 zahrnuje společnou kontrolní akci zaměřenou na *distance sellers* působící prostřednictvím digitálních platforem. Cílem je zaměřit se na stejné subjekty ve více členských státech a zvýšit tak dopad a efektivitu kontrol. V roce 2026 se kontroly konkrétně zaměřily na elektrické vrtačky.
- Harmonogram projektu počítal s přípravou seznamu subjektů a dopisů v dubnu, jejich rozesláním v květnu a kontrolou souladu v září 2026. Následnými kroky mělo být také shrnutí výsledků a komunikace s příslušnou platformou a národním koordinátorem podle Digital Services Act.

V diskusi byly potvrzeny praktické problémy s identifikací výrobců a prodejců. Subjekty po kontaktování často přestávají komunikovat, mění obchodní názvy a adresy nebo vznikají pod novými identifikačními údaji. Výrobce může být současně registrován prostřednictvím jedné platformy a prodávat své výrobky i na dalších platformách nebo vlastním e-shopem.

- Jako významný zdroj informací byly vyhodnoceny údaje celních orgánů, zejména informace umožňující identifikovat dovozce.
- Byla diskutována možnost společného dopisu členských států platformě AliExpress v případech, kdy byly identifikovány neregistrované subjekty.
- Portugalská strana uvedla, že zaslala přibližně 25 dopisů, avšak bez reakce dotčených subjektů; některé z nich následně zmizely nebo změnily své identifikační údaje.

Velké množství jednotlivých zahraničních prodejců a drobných zásilek omezuje účinnost klasických individuálních kontrol. Problematika byla proto projednávána také v souvislosti s budoucími změnami evropské legislativy a větším zapojením online platforem do plnění EPR povinností.

El-Kretsen – zkušenosti švédského kolektivního systému

Představitelé společnosti El-Kretsen prezentovali systém EPR pro WEEE a baterie. Systém zahrnuje všechny kategorie WEEE a baterií a spolupracuje přibližně s 3 300 výrobci. Registrační poplatek činí podle prezentace 750 EUR.

- El-Kretsen disponuje vlastním analytickým zázemím pro analýzu a statistické vyhodnocování toku WEEE. Přibližně 2 % toku jsou analyzována vlastními kapacitami; ročně jde přibližně o 150 tun materiálu.
- Analýza se zaměřuje mimo jiné na obsah kovů, stáří, funkčnost a další charakteristiky odpadu a je využívána také pro finanční analýzy.
- Mezi hlavní výzvy byly zařazeny e-commerce platformy, bezpečnost Li-ion baterií, solární panely a průmyslové baterie. U Li-ion baterií jsou využívány zpracovatelské kapacity zejména ve Francii a Německu.
- Diskuse se zaměřila rovněž na vykazování a věrohodnost vykazovaných údajů.

Německá právní úprava online tržišť a národní přístupy k *free-riderům*

Německá strana představila právní úpravu, jejímž cílem je přimět výrobce ze třetích zemí prodávající prostřednictvím online tržišť k registraci a omezit nabídku výrobků od subjektů neplnících povinnosti EPR. Podle německého zákona o elektrických a elektronických zařízeních mohou online tržiště umožnit nabídku EEE pouze řádně registrovaným výrobcům. Tato povinnost je účinná od 1. července 2023 a za její porušení lze uložit pokutu až 100 000 EUR.

Německo popsalo tři možné legislativní přístupy k online tržištím:

- Provozovatel online tržiště vystupuje jako skutečný výrobce a plní EPR povinnosti za prodejce prostřednictvím paušálního poplatku. Nevýhodou je omezená transparentnost ohledně toho, zda jednotliví skuteční výrobci své povinnosti plní.
- Provozovatel online tržiště je právní fikcí považován za výrobce v případech, kdy skutečný výrobce nabízející výrobky přes platformu není registrován. Nevýhodou je vysoká administrativní zátěž spojená s vlastní registrací provozovatele tržiště.
- Online tržiště nesmí umožnit nabídku výrobků od neregistrovaných výrobců. Provozovatel platformy přitom může působit jako autorizovaný zástupce, ale každý skutečný výrobce včetně *distance sellers* se musí sám registrovat. Podle německé strany tento přístup poskytuje vyšší transparentnost trhu a zajišťuje stejná pravidla pro všechny výrobce.

Německo uplatňuje třetí uvedený přístup. Právní úprava nestanovuje konkrétní technický způsob, jakým má platforma povinnost plnit, registr výrobce však může být automaticky ověřován prostřednictvím IT rozhraní. Podle prezentace bylo ke 14. srpnu 2026 v Německu registrováno 72 478 výrobců EEE, přičemž přibližně 70 % registrací tvořily registrace autorizovaných zástupců pro *distance sellers*. Německá povinnost autorizovaného zástupce pro *distance sellers* platí od října 2015; rozhodnutí o zahrnutí online tržišť do právní úpravy bylo přijato v květnu 2020 a povinnost tržišť nabyla účinnosti v červenci 2023.

V souvislosti s budoucí revizí směrnice WEEE byla diskutována vazba na nařízení o digitálních službách (DSA), zejména požadavek, aby online platformy získaly identifikační údaje obchodníků a vynaložily maximální úsilí na ověření jejich spolehlivosti a úplnosti. Jako související příklad byla uvedena bateriová regulace (EU) 2023/1542, která stanoví povinnost získat údaje o registraci výrobců baterií.

Zkušenosti Francie a dalších členských států

Francouzská strana představila zkušenosti s kontrolou zahraničních e-shopů a online *marketplace platforem*. V rámci prezentace bylo uvedeno přibližně 26 600 registrovaných výrobců EEE a 0,3 FTE pracovníků pro EEE/WEEE *enforcement*. Kontrolováno bylo přibližně 50 *distance sellers*, zejména na platformách AliExpress a Temu.

Ani ve Francii není možné jednoduše porovnat vykazované údaje PRO se skutečným množstvím výrobků uvedených na trh. Jako problém bylo uvedeno podhodnocování vykazovaných množství a obtížná kontrola objemu výrobků prodávaných prostřednictvím online platforem.

V rámci výměny zkušeností byl jako další příklad uveden finský systém, kde bylo evidováno více než 18 000 *distance sellers* a právní úprava umožňuje online platformě určit autorizovaného zástupce nebo uzavřít obdobnou dohodu s PRO. Přetrvává však problém s ověřením plnění povinností při prodeji přes více platforem.

Ve společném přehledu ČR uvedla 9 088 registrovaných výrobců EEE a 13 FTE pracovníků pro oblast EEE/WEEE *enforcementu*. Jako dobrá praxe byla uvedena spolupráce s celními orgány a PRO při identifikaci *free-riderů*; jako hlavní výzva kontrola výrobců nacházejících se mimo českou jurisdikci.

EPR poplatky a fotovoltaické panely – zaměření projektu pro rok 2027

V závěru prvního dne byly diskutovány EPR poplatky a systém financování povinností výrobců, včetně způsobu výběru poplatků, nákladů krytých z poplatků a finančních záruk. Samostatná pozornost byla věnována fotovoltaickým panelům vzhledem k jejich dlouhé životnosti a potřebě zajistit financování budoucího nakládání s odpadem v případě, že výrobce ukončí činnost nebo opustí trh ještě před vznikem odpadu.

V rámci projektu IMPEL pro rok 2027 je plánováno společné zaměření na vybrané skupiny EEE, například fotovoltaické panely nebo oblast elektromobility. Cílem bude provádět společné kontrolní projekty, rozvíjet jednotné postupy a shrnout správnou praxi v oblasti přeshraniční spolupráce při řešení *free-riderů*.

Návštěva společnosti Svensk Freonåtervinning

Dne 24. září 2026 byla v rámci programu uskutečněna odborná návštěva společnosti Svensk Freonåtervinning. V rámci návštěvy nám byly představeny postupy nakládání s vyřazenými chladicími a mrazicími zařízeními, včetně bezpečného odstraňování chladiv (freonů) a následného zpracování a recyklace jednotlivých materiálových složek. Po návštěvě následoval návrat do Swedish Environmental Protection Agency a společné shrnutí výsledků setkání.

Příští aktivity projektu IMPEL WEEE Article 17 Free-riders

- Říjen 2026 – online jednání k *distance sellers*, společným dopisům a dotazníku k fotovoltaickým panelům
- Listopad 2026 – pokračování jednání k *distance sellers* a rozesílání dopisů
- Prosinec 2026 – shrnutí aktivit projektu za rok 2026

Cestovní zpráva předložena dne: 20. 10. 2026

Zpracoval: Mgr. Dávid Matej, inspektor OOH

Mgr. Dávid Matej
Česká inspekce životního prostředí
Dne: 02.11.2026 15:01

Schválil: Ing. Martin Zemek Ph.D., vedoucí OOH, zástupce ředitele odboru

Ing. Martin Zemek Ph.D.
Česká inspekce životního prostředí
Dne: 02.11.2026 15:58